25/08/2023

Η κλιματική αλλαγή μέσα από τα μάτια ενός αγίου της Εκκλησίας μας

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

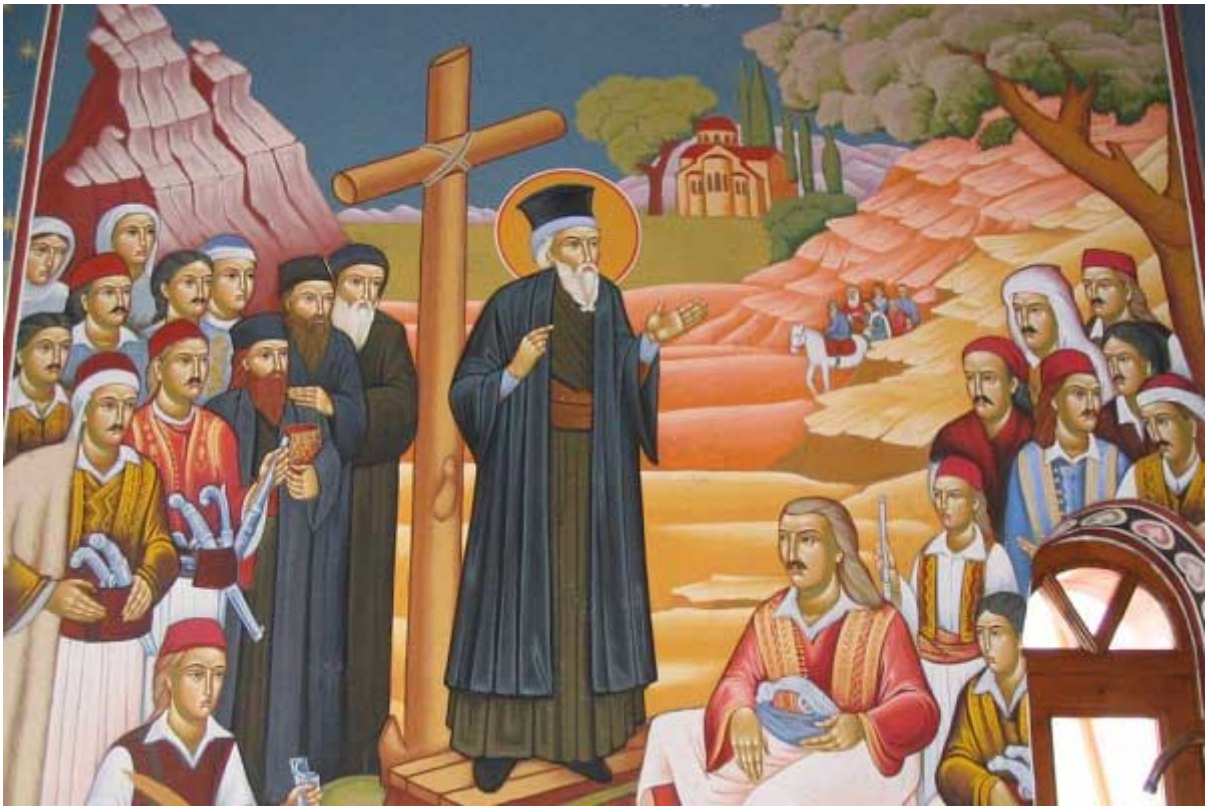

Όλοι τον τελευταίο καιρό γίναμε και γινόμαστε κοινωνοί μιας ζοφερής πραγματικότητας, απόρροιας της κλιματικής αλλαγής, αλλά ίσως και της ανάρμοστης ανθρώπινης παρέμβασης στον φυσικό πλούτο της πατρίδας μας.

Οι υψηλές θερμοκρασίες που επικράτησαν στη χώρα μας, οδήγησαν στην πρόκληση πολλών και καταστρεπτικών πυρκαγιών. Πόσοι συνάνθρωποί μας σε **Μαγνησία, Ρόδο, Αλεξανδρούπολη, Βοιωτία κ. ά.** δεν έχασαν την περιουσία τους μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα; Πόσοι συνάνθρωποί μας δεν έπαθαν ανεπανόρθωτες ζημιές με αφορμή την επέκταση της φωτιάς στο χώρο τους; Πόσοι συνάνθρωποί μας δεν έχασαν ακόμη και τη ζωή τους εξαιτίας της πύρινης λαίλαπας; Το αποκορύφωμα ήταν η απώλεια δυο αξιωματικών της **Πολεμικής Αεροπορίας** κατά την πτώση του **Canadair** στην **Κάρυστο**, το οποίο βρίσκονταν σε επιχείρηση κατάσβεσης φωτιάς στην περιοχή (25/7/23). Εξαιρετικά επώδυνες λοιπόν οι επιπτώσεις από τον «καύσωνα» που έπληξε την πατρίδα μας και το

φετινό καλοκαίρι.

- **Πρωτοπρεσβύτερος Ιωάννης Γκιάφης, Πολιτικός Επιστήμων – Θεολόγος, εφημ. Ι.Ν. Αγίου Χριστοφόρου Αγρινίου**

Σύμφωνα με ειδικούς επιστήμονες η υπερθέρμανση της ατμόσφαιρας έρχεται ως συνέπεια των διαφόρων ανθρώπινων παρεμβάσεων στη χλωρίδα και πανίδα του τόπου μας. Η καύση των ορυκτών καυσίμων, η αποψίλωση των δασών, η κτηνοτροφία και η αλόγιστη κατανάλωση των φυσικών πόρων ως ανθρωπογενείς δραστηριότητες ενισχύουν την έκλυση τεράστιων ποσοτήτων αερίων του θερμοκηπίου στα αέρια που υπάρχουν στην ατμόσφαιρα[1]. Γι’ αυτό όχι μόνο αυξάνεται το φαινόμενο του θερμοκηπίου, αλλά τάχιστα προκαλείται και η υπερθέρμανση του πλανήτη. Επομένως ο κυριότερος παράγοντας της αλλαγής των μετεωρολογικών συνθηκών σε μια περιοχή είναι ο ανθρώπινος.

Το θέμα της «κλιματικής αλλαγής» απασχόλησε και απασχολεί και την πολιτεία, αφού το έθεσε ανάμεσα στις προτεραιότητές της. Βεβαίως η καθημερινή πρακτική διδάσκει ότι η προσπάθεια χάραξης μιας πολιτικής πρόληψης και ίσως προετοιμασίας για κάθε ενδεχόμενη κλιματική κρίση, δεν επιτυγχάνεται μόνο μέσω του κράτους, αλλά και μέσω της ευαισθητοποίησης διάφορων κοινωνικών φορέων και εθελοντικών οργανώσεων. Η ένταση της κλιματικής αλλαγής και οι φοβερές συνέπειές της για όλο το οικοσύστημα καθιστούν επιτακτική την ανάγκη να κινητοποιηθούν οι αρμόδιοι φορείς προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της χώρας στις ποικίλες κλιματικές συνθήκες. Άρα η αντιμετώπιση της κλιματικής απειλής είναι εκτός από ατομική, και μια συλλογική υποχρέωση, τη στιγμή που απειλείται η διαιώνιση της ανθρωπότητας.

Αναντίρρητα ένας «συλλογικός φορέας» για τα ανθρώπινα δεδομένα είναι και ο εκκλησιαστικός οργανισμός. Κι εδώ τίθεται ένα ερώτημα: Άραγε η Εκκλησία μένει αμέτοχη ως προς το ανακύψαν ζήτημα της κλιματικής αλλαγής; Ίσως κάποιοι σπεύσουν να την χαρακτηρίσουν ως «έγκλειστη» εντός των εκκλησιαστικών τεκταινομένων της και αδιάφορη ως προς τα κοινωνικά προβλήματα. Ίσως κάποιοι άλλοι την θεωρήσουν αμέτοχη ως προς τα κοινωνικά δρώμενα, διαγράφοντας ακόμη και την ενεργή παρουσία του Ιησού Χριστού στην τότε καινοδιαθηκική κοινωνία. Στην πραγματικότητα η **Εκκλησία** δηλώνει το δικό της «παρών» σε κάθε κοινωνικό πρόβλημα, καταβάλλοντας προσπάθειες επίλυσής του από την δική της πλευρά. Το τεράστιο φιλανθρωπικό της έργο και η έμπρακτη προσφορά της σε κάθε κοινωνική κρίση είναι η απάντηση σε όσους την κρίνουν αρνητικά, παραθεωρώντας την μεγίστη φιλανθρωπική της διακονία μέσα στον 21ο αιώνα, σ’ έναν κόσμο μεταβαλλόμενο και διαρκώς επιρρεπή στην φθορά.

Η Εκκλησία εκτός του ανεκτίμητου προνοιακού της έργου, όσο παράξενο κι αν ακούγεται, διαθέτει και τη δική της «πολιτική πρόληψης» για την κλιματική αλλαγή. Και αυτή την ξεχωριστή πολιτική ως κοινωνική δράση, μας την υπενθυμίζει μέσω της διδασκαλίας του και της ζωής του, ο άγιος ιερομάρτυρας και εθναπόστολος Κοσμάς ο Αιτωλός, ο μεγάλος διδάχος του ελληνικού γένους (+24 Αυγούστου 1779). Αν και έζησε στα χρόνια της τούρκικης σκλαβιάς, ο πύρινος λόγος του και οι γεμάτες σοφία διδαχές του απηχούν μέχρι και «σήμερα». Μελετώντας κανείς την διδασκαλία του μένει κατάπληκτος από τον διαχρονικό της χαρακτήρα. Δεν αποδεικνύεται παρά η αγιοπνευματική του έμπνευση και η μεγάλη του πνευματική εμπειρία. Μπορεί να διήνυσε πολλά χιλιόμετρα στη ζωή του, αφού κατόρθωσε να πραγματοποιήσει τέσσερις μεγάλες ιεραποστολικές περιοδείες, όμως όπου κι αν κήρυξε, κατάφερε να αναπαύσει και να σώσει χιλιάδες ψυχές.

Ο **άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός** «λόγῳ καὶ ἔργῳ» κατά την περίοδο της δράσης του, προκάλεσε έναν «πνευματικό σεισμό» στον υπόδουλο ελληνισμό, πετυχαίνοντας όχι μόνο την αφύπνισή του, αλλά και την ευαισθητοποίησή του για τον συνάνθρωπο και το φυσικό του περιβάλλον.

Καταρχάς γράφοντας ο άγιος Κοσμάς για την επιβαλλόμενη αγάπη του ανθρώπου προς τον Θεό, μεταξύ των άλλων τονίζει και τα εξής: «...ἔχομεν χρέος νὰ ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν μας, διότι μας ἐχάρισε τόσην γῆν μεγάλην ἐδῶ νὰ κατοικῶμεν πρόσκαιρα, τόσες χιλιάδες φυτά, βρύσες, ποταμούς, θάλασσας, ἀέρα, ἡμέραν, νύκτα, οὐρανόν, ἥλιον κ.λπ. Ὅλα αὐτὰ διὰ ποῖον τὰ ἔκαμεν, εἰμὴ δι᾽ ἡμᾶς; Τί μᾶς ἐχρεώστει; Τίποτε. Ὅλα χάρισμα....(Διδαχή Α΄)[2]«. Ο άγιος Κοσμάς κατατάσσει όλο τον φυσικό πλούτο ανάμεσα στις θείες δωρεές. Δεν πρόκειται για ανθρώπινες κατασκευές(δηλ. τα φυτά, τα ποτάμια, οι θάλασσες, ο αέρας κ.τ.λ.), αλλά για δημιουργήματα του Ενός και Αληθινού Θεού. Απολαμβάνοντας όλα αυτά τα φυσικά δωρήματα ο άνθρωπος δεν οφείλει παρά να ευχαριστεί και να δοξολογεί ακαταπαύστως τον Τριαδικό Θεό, τον «Ποιητή ουρανού και γης«, όπως κάθε φορά διακηρύσσουμε στο Σύμβολο της Πίστεώς μας. Συνεπώς μέσα από όλη τη φυσική δημιουργία καθένας πρέπει να ενατενίζει όχι τα πλαστουργήματα, αλλά τον Πλαστουργό.

Η αναφορά του αγίου σε όλο τον φυσικό «διάκοσμο» της γης μας παραπέμπει παράλληλα με την δοξολογική ευχαριστία προς τον Δημιουργό, και στον σεβασμό του ανθρώπου προς τα δημιουργήματα. Πώς μπορείς να υποστηρίζεις ότι αγαπάς τον «Κτίστη» και από την άλλη να καταστρέφεις τα «κτίσματά» Του; Πώς μπορείς να διαλαλείς ότι λατρεύεις τον Θεό και από την άλλη να καταστρατηγείς το

επίγειο σχέδιό Του; Πώς μπορείς να διατρανώνεις την τιμή σου προς τον **Πλαστουργό** και από την άλλη να αντιμάχεσαι τα πλαστουργήματά Του; Όπως χρέος έχουμε να τιμούμε τον Θεό, αντίστοιχα γεννιέται και η υποχρέωση της τιμής μας προς τη φυσική Του δημιουργία. Και ίσως εδώ στοιχίζεται άρρηκτα η ρήση του οσίου Ισαάκ του Σύρου περί της αγάπης, όταν υπερτονίζει ότι: η χριστιανική αγάπη δεν είναι παρά «καύση καρδίας υπερ όλης της κτίσης«.

Επίσης ο **άγιος Κοσμάς** ό,τι δίδαξε και άφησε πνευματική παρακαταθήκη στις επερχόμενες γενιές, το εφάρμοσε πρωτίστως ο ίδιος στη ζωή του. Όπου κι αν διήλθε, έδειξε ιδιαίτερο σεβασμό και αγάπη προς την άλογη φύση. Μπορεί να διέσχισε βουνά, λαγκάδια και πεδιάδες προκειμένου το ευαγγελικό μήνυμα να φθάσει απ’ άκρου εις άκρον της σκλαβωμένης πατρίδας μας, όμως πάντοτε δεν λησμονούσε να συστήνει στους υπόδουλους Έλληνες την αγάπη τους για τα δέντρα. Διαρκώς συνιστούσε την δεντροκαλλιέργεια και τον εμβολιασμό των άγριων δέντρων. Περνώντας για παράδειγμα από τα χωριά της Καρδίτσας και των Αγράφων, ενώ δίδαξε, προφήτεψε, έστησε σταυρούς και προσκυνητάρια, παράλληλα τους συμβούλευσε να προστατεύουν τα μεγάλα δέντρα της περιοχής.

Και μέχρι σήμερα διασώζονται τα «υψωμένα δέντρα«, τα οποία η παράδοση αναφέρει ότι τα καθιέρωσε ο «Πατροκοσμάς«[3]. Χαρακτηριστικά συνήθιζε να κηρύσσει υπαίθρια κάτω από τα φυλλώματα των δέντρων. Αναπαύονταν εκεί να στήνει το «σκαμνί» του και δίπλα έναν Σταυρό. Κατόπιν ανέβαινε πάνω στο σκαμνί και ξεκινούσε να διδάσκει τους σκλαβωμένους συμπατριώτες του «ρήματα ζωής αιωνίου«. Στην πόλη της Σιάτιστας και συγκεκριμένα στο ύψωμα του «Αη-Λιά«, όπως λέγεται μέχρι και σήμερα, δεν προτίμησε να μπει στο Ναό, αλλά επέλεξε να κηρύξει κάτω από μια μεγάλη βελανιδιά[4]. Ο άγιος Κοσμάς λοιπόν έζησε και έδρασε μέσα στη φύση μέχρι το επίγειο τέλος του, σεβόμενος αυτήν ως ένα πολύτιμο θείο δημιούργημα. Ακόμη και την αγία ψυχή του την παρέδωσε στον Κύριο όντας κρεμασμένος από τους Τουρκαλαβανούς σ’ ένα δέντρο στο Κολικόντασι της Βορείου Ηπείρου.

Συγκλονίζεται όμως σήμερα ο μελετητής των έργων και του βίου του κι από μια προφητική του φράση για το φυσικό περιβάλλον. Ανάμεσα στις πολλές προφητείες που εξήγγειλε, μεταξύ των άλλων προφήτευσε και την σημερινή περιβαλλοντική αλλοίωση. Ειδικότερα διασάλπισε τότε για το σημερινό γίγνεσθαι: «Οι άνθρωποι θα μείνουν πτωχοί, γιατί δεν θα έχουν αγάπη στα δέντρα[5].» Πόσο άραγε επίκαιρη είναι αυτή η φράση του αγίου μας; Ο άγιος Κοσμάς περιήλθε μέσω των ιεραποστολικών του περιοδειών τα καταπράσινα ελληνικά μέρη και από τότε διείδε το δυσοίωνο μέλλον τους εξαιτίας της επονείδιστης ανθρώπινης παρεμβατικότητας σ’ αυτά. Το δράμα αυτό το βιώνουμε στις μέρες μας με το

κάψιμο των δασών ακόμη και κατοικημένων περιοχών.

Η πατρίδα μας που φημίζονταν στην παγκοσμιότητα για την πλούσια βλάστησή της, σήμερα καταντά μια πληγωμένη χώρα, μια «καμένη γη«. Πολλοί οι κίνδυνοι που κυκλώνουν την πατρίδα μας, έχοντας την πρωτοκαθεδρία σ' αυτούς η καταστροφή της χλωρίδας και της πανίδας του τόπου μας.

Ο άγιος ιερομάρτυρας και εθναπόστολος Κοσμάς ο Αιτωλός μέσω του προφητικού χαρίσματος πρέπει να μας αφυπνίσει για την μελλούμενη απειλητική κατάσταση της διασάλευσης της φυσικής τάξης. Ας ευχηθούμε με τις πρεσβείες του στον Δωρεοδότη Κύριο να εξουδετερωθεί η πύρινη λαίλαπα που απειλεί την πατρίδα μας, ώστε να εκμηδενιστεί ο κίνδυνος της απώλειας κι άλλων ανθρώπινων ζωών. Αλλά και να μας φωτίσει να ευαισθητοποιηθούμε ως προς την κατεύθυνση της διατήρησης αλώβητης της εναπομείνασας φυσικής ομορφιάς του τόπου μας. Βεβαίως θα αποτελούσε παράλειψη να μην επαινεθεί και η προσπάθεια της πυροσβεστικής υπηρεσίας της χώρας, η οποία καταβάλλει σε κάθε περίοδο «πύρινης» κρίσης υπεράνθρωπες προσπάθειες για να διατηρηθεί σώα η φυσική μας κληρονομιά και αγωνίζεται στο δρόμο που χάραξε ο άγιος Κοσμάς. Τέλος, όσο γρηγορότερα συνειδητοποιήσουμε το κέρδος μας από την διατήρηση και την επαύξηση του δασικού και γενικότερα του φυσικού πλούτου της χώρας μας, τόσο θα επιτευχθεί η μακροημέρευση της πατρίδας μας. Γένοιτο!

Παραπομπές:
[1] Βλ. περισσότερες πληροφορίες: https://climate.ec.europa.eu/climate-change/causes-climate-change_el.
[2] Βλ. ΜΕΝΟΥΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗ, Κοσμά του Αιτωλού Διδαχές(και βιογραφία),εκδ. «Τήνος», Αθήνα 1979, Διδαχή Α', σ. 113.
[3] Βλ. ΜΑΜΑΣΟΥΛΑ ΜΑΡΙΑ, Ο Εθναπόστολος Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (Βίος, Διδαχές, Επιστολές και Προφητείες), εκδ. Ενωμένη Ρωμιοσύνη, Θεσσαλονίκη 2016, σ. 49.
[4] Βλ. ό. π. σ. 32.
[5] Βλ. ό. π. σ. 463.

Πηγή: pemptousia.gr/